

**Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži
2004. aasta raamatupidamise
aastaruande kohta**

KONTROLLIARUANNE

nr OSII-2-6/05/98
10.08.2005

Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži
2004. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

Tallinn
2005

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
Valdkonna ülevaade	3
1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD.....	4
1.1. Riigikontrolli pädevus.....	4
1.2. Auditi eesmärk	4
1.3. Vastavus standarditele.....	4
1.4. Vastutus aruande õigsuse eest.....	4
2. ARVAMUS BALTI KAITSEKOLLEDŽI 2004. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOHTA	5
2.1. Märkused	5
2.2. Riigikontrolli arvamus.....	5
2.3. Muud tähelepanekud	5
BALTI KAITSEKOLLEDŽI ÜLEMA VASTUS.....	7

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris 2005. aasta tööplaani alusel Balti Kaitsekolledži (edaspidi ka *kolledž*) 2004. aasta raamatupidamise aastaaruannet. Audit korraldati ajavahemikul 26.04.–28.04.2004.

Auditi eesmärgiks oli avaldada arvamust Balti Kaitsekolledži 2004. a raamatupidamise aastaaruande kohta. Audit tugineb raamatupidamise andmetele seisuga 31.12.2004.

Auditeerisid auditijuht Õie Soovik ja Jüri Kurss.

Valdkonna ülevaade

Balti Kaitsekolledž on loodud Eesti Vabariigi Valitsuse, Läti Vabariigi Valitsuse ja Leedu Vabariigi Valitsuse vahel 12.06.1998 sõlmitud lepingu alusel. Kolledži peamised eesmärgid on suurendada staabiohvitseride ja kaitsejõudude ning kaitseministeeriumide juhtiva isikkoosseisu väljaõppe tõhustamise teel nende riikide koostegutsemisvõimet, toetada staabiohvitseride korpuse väljaarendamist ning aidata kaasa demokraatlike juhtimis põhimõtete edasisele juurutamisele relvajõududes ja totaalkaitse riiklike kontseptsioonide väljatöötamisele.

Kolledži finantseerimis-, raamatupidamis- ja auditeerimis põhimõtted on sätestatud Balti riikide sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumis¹ (edaspidi *memorandum*). Sellest lähtudes korraldab kolledž oma raamatupidamisarvestust Eesti Vabariigi avalikus sektoris kehtivate õigusaktide kohaselt, mida täpsustab ja täiendab kolledži raamatupidamise sise-eeskiri.

¹ Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Republic of Estonia, the Ministry of Defence of the Republic of Latvia and the Ministry of National Defence of the Republic of Lithuania concerning the operational, administration and funding of the Baltic Defence College

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Kolledžit finantseerivad Balti riigid näevad kolledži auditeerimist Eesti riigi kohustusena ja see kohustus on sätestatud ka memorandumis. Samas ei ole kolme Balti riigi kaitseministrite allkirjastatud memorandumil puhul tegemist dokumendiga, millega saaks Riigikontrollile sellist kohustust panna. Siiski, tulles vastu kolledži soovile, korraldas Riigikontroll Balti Kaitsekolledži aastaaruande auditi. Riigikontroll on auditeerinud kolledži raamatupidamise aastaaruandeid igal aastal alates 2001. aastast.

1.2. Auditi eesmärk

Auditi eesmärgiks on avaldada arvamust kolledži 2004. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta. Arvamust avaldades on tuginetud järgmistele põhikriteeriumidele:

- majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- varad on tegelikult kolledži omad ja võlad asutuse kohustused;
- varad ja kohustused eksisteerivad tegelikkuses;
- varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kolledži raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele.

Auditi tulemusena ei ole antud üldhinnangut finantsjuhtimisele ega sisekontrollisüsteemidele, kuid välja on toodud olulisemad tähelepanekud avastatud puuduste kohta. Kolledži kulutuste sihipärasust ja tulemuslikkust ei ole hinnatud.

1.3. Vastavus standarditele

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI² auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, kas finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrolliti väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi. Audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks kolledži raamatupidamise aastaaruande kohta.

1.4. Vastutus aruande õigsuse eest

Aruande koostamise ja selles sisalduva info õigsuse eest vastutavad kolledži juht Algis Vaiceliunas ning pearaamatupidaja Jana Lundblad.

² Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon – *International Organisation of Supreme Audit Institutions*, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

2. Arvamus Balti Kaitsekolledži 2004. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

2.1. Märkused

- 2.1.1. Sarnaselt eelmiste aastatega ei kajasta kolledži raamatupidamise aastaaruanne ka 2004. aastal kõiki varasid, kohustusi, tulusid ja kulusid, sest aruandes ei kajastu kõikide riikide eraldatud raha isikkoosseisu ja kadettide lähetamisega seotud kuludeks, sh majutuskulud, töötasud, päevarahad ja sõidukulud kolledžisse ning tagasi. Memorandumi kohaselt on nende kulude katmine iga riigi kohustus. Seega ei anna aastaaruanne ülevaatlikku pilti kolledži tegevusest, varadest ja ülalpidamiseks vajalikest kuludest. Sellele probleemile on Riigikontroll juhtinud tähelepanu juba eelmiste aastate auditite käigus.³
- 2.1.2. Tulenevalt memorandumist lähtub kolledž raamatupidamise korraldamisel ja raamatupidamise aastaaruande koostamisel avaliku sektori asutustele mõeldud raamatupidamise põhimõtetest, mis on sätestatud riigi raamatupidamise üldeeskirjaga.⁴ Üldeeskirjas kirjeldatud arvestusmeetodeid ja antud aruandeskeemid on aga pigem mõeldud Eesti riigiraamatupidamiskohustuslastele, et tagada sujuv riigi koondaruande koostamine. Üldeeskirjast lähtumine ei taga Riigikontrolli hinnangul arusaadavat ja ülevaatlikku pilti kolledži majandustegevuse hetkeseisust. Sellest tulenevalt soovib Riigikontroll kolledžil tulevikus lähtuda raamatupidamise seadusest ja teha vastav parandus ka memorandumisse.

2.2. Riigikontrolli arvamus

Arvestades auditi ulatust ja jättes välja kontrolliaruande punktides 2.1.1 ja 2.1.2 kirjeldatud asjaolude võimaliku mõju, on raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab Balti Kaitsekolledži 2004. aasta kasumiks 1 916 289 krooni ja bilansimahuks 31.12.2004. a seisuga 12 062 994 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi raamatupidamise põhimõtetega.

2.3. Muud tähelepanekud

Balti Kaitsekolledži raamatupidamise arvestuse korraldus ja sisekontrollisüsteemid ei ole alati piisavad, et tagada raamatupidamisandmete ja nende põhjal koostatavate aruannete õigsust. Sarnaseid tähelepanekuid on Riigikontroll teinud ka eelmiste aastate auditites, kuid siiski ei ole raamatupidamise korraldus paremaks muutunud. Selle aasta auditi käigus tuvastasid audiitorid järgmisi puudusi:

- 2.3.1. Balti Kaitsekolledži sisekontrolliprotseduurid ei ole alati piisavad, et tagada kõigi algdokumentide olemasolu ja korrektne kajastamine raamatupidamises. Näiteks:
- Raamatupidamises on tehtud kandeid ilma algdokumendita. Näiteks on hüvitatud lähetuses tehtud taksosõit summas 1800 krooni algdokumendi koopia alusel ja ilma algdokumendi omamata kantud Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustele 139 425 krooni (vt ka p 2.3.2). See on vastuolus raamatupidamise seadusega, mis sätestab, et iga raamatupidamiskirjendi aluseks on majandustehingut tõendav algdokument.⁵ Samuti ei saa olla kindel, et raamatupidamises on olemas kõik algdokumendid, kuna audiitorid ei kontrollinud kõiki majandustehingute aluseks olevaid algdokumente.

³ Riigikontrolli 24.05.2002. a kontrolliaruanne nr 2-5/02/3 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta", 28.04.2003. a kontrolliaruanne nr 2-5/03/22 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta", 20.05.2004. a kontrolliaruanne nr 2-5/04/30 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta" ja 02.08.2004. a kontrolliaruanne nr 2-5/04/82 "Kaitsekolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande järelaudit"

⁴ Rahandusministri 11.12.2003 a määrus nr 105

⁵ Raamatupidamise seadus, § 6 lg 4

- Sarnaseid kulutusi kajastatakse erinevatel kontodel. Nii näiteks on töötajatele välja maksmata lähetuse päevaraha kajastatud hankijate kontol, mitte lähetuskulude kohustuste kontol. Samuti on Armeenia õppuritega seotud kulutused kajastatud Bosnia õppurite kulukontol.
- Kolledži puhkusetasu arvutamise lehed ei ole täidetud korrektselt, seepärast on võimalik, et töötajale arvestatakse puhkusetasu kas rohkem või vähem kui ette nähtud. Näiteks on osal lehtedel valesti märgitud eelmise kuue kuu kalendripäevade arv ja kalendripäevadest tehtavates mahaarvamistes on riigipühade arv vale.

2.3.2. Balti Kaitsekolledžis töötab töölepingu alusel rahvusvahelise õiguse õppejõuna Artur Kink, kes enne kolledžisse tööle asumist töötas Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuses ja kelle kulutusi kolledžis finantseerib Kaitseministeerium. Auditi käigus tuvastati järgmist:

- Kaitseministeerium kandis 14.01.2004. a kolledži arveldusarvele summa 139 425 krooni, mis oli mõeldud õppejõu I kvartali palga- ja lähetuskulude katteks. Järgmisel päeval kandis kolledž saadud raha edasi Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustele. Auditi käigus ei esitatud audiitoritele kirjalikke dokumente, mille alusel nimetatud ülekanne tehti. Suuliste selgituste kohaselt oli Kaitseministeerium ekslikult kandnud summa kolledži arvele ja kolledž kandis selle edasi õigele saajale, kuna Artur Kink töötas tol hetkel Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes. Riigikontrolli arvates oleks kolledž pidanud selle summa tagastama Kaitseministeeriumile ja vormistama sellekohase raamatupidamisõiendi.
- 31.03.2004. a sõlmis Balti Kaitsekolledži ülem Artur Kink'iga kirjaliku töölepingu, mille kohaselt asus Artur Kink tööle kolledži rahvusvahelise õiguse õppejõuna alates 01.01.2004. Riigikontrolli arvates oleks töölepingu Artur Kingiga pidanud sõlmima alates 01.03.2004, kui ta tegelikult asus kolledžis tööle, sest jaanuaris ja veebruaris töötas ta veel Kaitseväe Ühendatud Õppeasutustes, kes tasus ka tema palgakuluisid.

2.3.3. Balti Kaitsekolledži pangakontodel on kaks allkirjaõiguslikku isikut – kolledži ülem ja pearaamatupidaja –, kes peavad maksekorralduse aktsepteerima (A + B allkiri). Elektroonilise maksekorralduse kinnitab ainult pearaamatupidaja (B-allkiri). Auditi käigus tuvastati järgmisi probleeme, mis on seotud elektrooniliste pangatülekannetega.

- Tulenevalt raamatupidamise sise-eeskirjast on elektroonilisi maksekorraldusi õigus teha pearaamatupidajal ja isikutel, kellega pearaamatupidaja on sõlminud vastava lepingu. Sellise lepingu on pearaamatupidaja sõlminud ainult raamatupidajaga. Oleme arvamusel, et pearaamatupidajal puudub õigus sõlmida elektrooniliste maksekorralduste tegemise õiguse lepinguid – seda peaks siiski tegema kolledži ülem.
- Elektroonilise maksekorralduse koostab ja kinnitab ainult üks isik – keegi teostatavat ülekannet ei kontrolli. Sellest tulenevalt on tehtud ekslikke ülekandeid. Näiteks on 2004. aastal ekslikult kantud oma töötaja pangakontole 127 499 krooni, mis oli mõeldud aktsiaseltsi Avicom Eesti arve tasumiseks. Hiljem viiga avastati ja töötaja kandis nimetatud summa tagasi kolledži kontole.

Riigikontrolli arvates peab kohustuste lahususe tagamiseks elektrooniliste maksekorralduste tegemisse olema kaasatud vähemalt kaks inimest, et vältida võimalike vigade teket.

Tõnis Saar
direktor II auditiosakonna peakontrolöri ülesannetes

Balti Kaitsekolledži ülema vastus

08.08.2005 650/70

Tõnis Saar
Direktor peakontrolöri ülesannetes
II auditiesakond

Balti Kaitsekolledzi 2004 aasta

Vastus Teie poolt saadetud eelnõule 07.07.2005 E
aastaruande kohta.

lõikes:

Alljärgnevalt toome ära oma seisukohad punktide

matupidamise

2. Arvamus BDCOLi 2004.a. raam aastaruande kohta

alt juba ka 2002 ning 2003 aasta
matupidaja kolledzi esindajatena ei
usi

2.1. Märkused

Vastav ettepanek on võimalik teha
Kolledz on lähtunud ja lähtub ka
matupidamistavast.

2.1.1. Antud märkusele oleme vastanud eelne
auditi käigus, milleks on, et komandant ja peara
saa muuta kolledzi asutamisel kokkulepitud tingit

2.1.2. Võtame arvesse Riigikontrolli arvamust
2005 aasta memorandumi ülevaatamise käigus.
edaspidi raamatupidamise seadusest ja Heast Raa

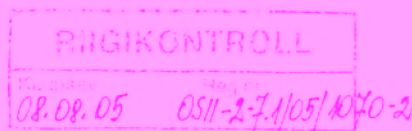
2.3. Muud tähelepanekud

adetava riigi poolt kuidas käituda
a saatis originaal kuludokumendi
aud institutsiooni ja kuludokumendi
matupidamisse (1800 EEK). Kuna
kolledzi kohus on tasuda kõik nende
nia keeldus välja maksmast esitatud

2.3.1.

- Bosnia õppur ei olnud informeeritud sa
lähetusega seotud kuludokumentidega.
(taksoarve) oma riiki teda Eestisse läheta
koopia esitas Balti Kaitsekolledzi raam
Shveits doneerib Bosnia õppureid, siis k
lähetusega seotud kulutused, mistõttu Bo
taksoarvet.
Selgitus KVÜÕA-le teostatud ülekande k
• Nimetatud kanded on parandatud ning aas

hta on lisatud punktis 2.3.2.
aaruanne õige.

- Puhkusetasu arvestamislehed on üle vaadatud ning vead parandatud.

2.3.2. Artur Kink võeti Balti Kaitsekolledzisse tööle kolme Balti riigi vahelise kokkuleppega alates 2003 aastast. Kaitseministeerium koostas selle kohta vajaliku dokumendi, mis sisaldas ka eelarvet Artur Kingile vajaminevate summade kohta. Nimetatud summad kanti Kaitseministeeriumi poolt üle KVÜÕA - Balti Kaitsekolledzi eelarvesse, kust kanti Artur Kingile igakuiselt üle töötasu ning tasuti sotsiaalmaksud. 2004 aasta 14. jaanuaril laekus Balti Kaitsekolledzi arveldusarvele 139 425 krooni, selgitusega, et tegemist on Artur Kingi eelarve summadega. Kuna Balti Kaitsekolledzil puudusid alusdokumendid selle raha haladamise kohta, kanti nimetatud summa üle KVÜÕA – Balti Kaitsekolledzi eelarvesse, nii nagu see oli 2003 aastal. 29. märtsil laekus Kaitseministeeriumist faksi teel Balti Kaitsekolledzisse dokument Artur Kingi kohta, kus ühe punktina oli ära märgitud, et 2004st aastast on Artur Kingi eelarve summad määratud Balti Kaitsekolledzi käsutusse. 31. märtsil sõlmis Balti Kaitsekolledz töölepingu Artur Kingiga tagantiärgi.

Artur Kink

Andreas